VEROTEEMA

Pääomatulo ja ansiotulo jaotellaan nettovarallisuuden perusteella

Maatalouden tulo jaetaan verotuksessa pääomatuloon ja ansiotuloon maatalouden nettovarallisuuden perusteella. Pääomatulon määrän perusteena on maatalouden edellisen vuoden nettovarallisuus.

Vuoden 2012 pääomatulo-osuus lasketaan vuoden 2011 päättyessä olleen nettovarallisuuden perusteella. Tämä löytyy vuoden 2011 verotuspäätöksestä.

Nettovarallisuuden kokonaismäärää määritettäessä vuoden 2011 nettovarallisuuteen lisätään vielä 30 prosenttia vuoden 2012 aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista.

Lisäys tehdään verotoimistossa viran puolesta verovelvollisen 2-lomakkeen sivulle 2, kohdan III Laskelma maatalouden tuloksesta, alakohdan Menot kohtaan 11. Palkkamenot merkitsemän palkkojen yhteissumman perusteella.

Vuoden 2012 nettovarallisuus selvitetään 2-lomakkeen takasivulla. Sitä käytetään vasta jaettaessa verovuoden 2013 maatalouden tuloa pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin.

Jos maatalouden harjoittaminen on aloitettu vuoden 2012 aikana, pääomatulon perusteena käytetään vuoden 2012 nettovarallisuutta.

Pääomatulon valintamahdollisuus

Maatalouden harjoittajalla on mahdollisuus valita, määritetäänkö pääomatulon osuus 20, 10 tai 0 prosentin perusteen mukaan. Viimeksi mainitulla maatalouden tulos verotetaan kokonaan ansiotulona.

Pääsääntöisesti pääomatulo määritetään niin, että pääomatuloksi katsotaan määrä, joka vastaa 20 prosentin tuottoa nettovarallisuudelle.

Tämän pääomatulo-osuuden ylittävä osa tulosta on ansiotuloa.

Jos nettovarallisuus on esimerkiksi 50 000 euroa, ja maatalouden tulo 25 000 euroa, pääomatulo-osuutta on pääsääntöisesti 20 % x 50 000 euroa = 10 000 euroa. Ansiotuloa on tämän ylittävä osa tulosta eli 15 000 euroa.

Verovelvollinen voi kuitenkin halutessaan vaatia, että pääomatulo-osuus määritetään 10 prosentin perusteen mukaan tai että pääomatulo-osuus on nolla.

Jos vaatimus 10 prosentin soveltamisesta tehdään, pääomatulon osuus pienenee ja ansiotulon osuus kasvaa.

Edellä mainitussa esimerkissä pääomatulon osuudeksi muodostuisi 10 prosentin perusteella 5 000 euroa, jolloin ansiotuloksi tulisi 20 000 euroa.

Vaatimus 10 tai 0 prosentin perusteen soveltamisesta tehdään lomakkeen 2 sivulla 4 merkitsemällä rasti sitä tarkoittavaan ruutuun kohdassa X.

Mikäli vaatimusta ei tehdä, pääomatulo-osuus määritetään 20 prosentin perusteen mukaan.

Jos puolisot harjoittavat maataloutta yhdessä, valittua perustetta sovelletaan heihin molempiin.

Jos maataloutta harjoitetaan verotusyhtymänä, vaatimus 10 tai 0 prosentin perusteen soveltamisesta tehdään yhtymäselvityslomakkeelle 36 kunkin osakkaan kohdalle erikseen.

Kukin yhtymän osakas voi erikseen valita, vaatiiko hän pääomatulo-osuuden laskettavaksi 10 tai 0 prosentin perusteen mukaan.

Jos rastia ei vaatimuskohtaan merkitä, pääomatulo-osuus määritetään 20 prosentin perusteen mukaan.

Vaatimus 10 tai 0 prosentin perusteen soveltamisesta tulee tehdä ennen verotuksen päättymistä. Verotus päättyy verovuotta seuraavan lokamarraskuun vaihteessa, joten vuoden 2012 verotuksen osalta vaatimus on tehtävä lokakuun 2013 loppuun mennessä.

Käytännössä vaatimus kannattaa tehdä jo veroilmoituksessa, mutta vaatimusta on vielä mahdollisuus tarkistaa, jos verovelvollinen huomaa valinneensa epäedullisemman vaihtoehdon.

Pääomatuloperusteen valinta on verovuosikohtainen, joten viljelijä voi joka vuosi erikseen laskea, kumpi peruste hänelle muodostuu edullisemmaksi ja tehdä vaatimuksensa sen mukaan.

Mikäli nettovarallisuutta ei ole lainkaan, tulo on kokonaan ansiotuloa. Tällöin perusteen valinnalla ei ole merkitystä.

MT

Tulot tasan puolisoille ellei muuta esitetä

Maatalouden pääomatulo-osuus jaetaan puolisoiden kesken niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on maatalouden nettovarallisuuteen.

Puolisoiden osuudet katsotaan yhtä suuriksi, mikäli muuta selvitystä ei ole tehty.

Maatalouden ansiotulo-osuus jaetaan yrittäjäpuolisoiden kesken heidän työpanostensa mukaisessa suhteessa. Työpanokset katsotaan yhtä suuriksi, ellei muuta selvitystä esitetä.

Yritystulon jakoa varten omistus- ja työpanosten osuudet ilmoitetaan 2-lomakkeen takasivulla kohdassa XII.

MT

Maatalouden nettovarallisuus

Maatalouden nettovarallisuus lasketaan lomakkeen 2 sivulla 4. Maatalouteen kohdistuvat velat puolestaan merkitään 2-lomakkeen sivun 4 kohtaan IX alakohtaan 7.

Maatalouden tuotantorakennukset sekä maatalouskoneet ja kalusto merkitään menojäännösarvostaan.

Maatalouteen kuuluvat osakkeet ja osuuskuntien osuudet arvostetaan varallisuusarvoon.

Osuuskunnan osuusmaksusta maksamatta oleva määrä otetaan huomioon maatalouden velkana.

Maatalouden harjoittajan oma asunto ei kuulu maatalouden nettovarallisuuteen. Sitä vastoin tilan palkattujen työntekijöiden asuinrakennukset, tilalla olevat vuokrattavat asuinrakennukset, toimistorakennukset sekä maatalouteen kuuluvan maatilamatkailun asuinrakennukset kuuluvat.

Ne arvostetaan jälleenhankinta-arvoihin perustuvaan varallisuusarvoon, eikä siis menojäännökseen.

Maitokiintiö luetaan mukaan maatalouden nettovaroihin ja se arvostetaan verovuoden lopun käypään arvoon.

Verohallinnon yhtenäistämisohjeen mukaan viitemäärän käypänä arvona voidaan pitää keskimääräistä markkinahintaa, jota tilastoi elykeskus.

Eläimet eivät ole nettovarallisuutta

Eläimiä sekä varastossa olevia maataloustuotteita ja tuotantopanoksia kuten rehuja ja lannoitteita ei lueta nettovarallisuuteen.

Maatalouden nettovarallisuutta laskettaessa teurastamon myöntämää eläinluottoa ei vähennetä varoista.

Lomakkeella ilmoitettavien erien lisäksi maatalouden nettovarallisuutta laskettaessa mukaan otetaan maatalousmaan varallisuusarvo salaojituslisineen.

Maatalouden nettovarallisuuden laskennassa ei oteta huomioon metsää, koska se ei kuulu maatalouteen.

MT

Verovuoden 2012 maitokiintiökauppojen keskimääräiset verottomat hinnat osoitteessa www.vero.fi > Syventävät vero-ohjeet > Maatalousverotus > Maitokiintiö maatalouden varoina

MARKKU VUORIKARI

Puimuri merkitään maatalouden nettovarallisuuteen menojäännösarvostaan.

Yhtymän tulos jaetaan osakkaille

Verotusyhtymälle vahvistetut puhtaat tulot tai tappiot jaetaan osakkaille. Jakoon vaikuttaa kunkin osakkaan verotusyhtymän hyväksi käyttämä työ- ja pääomapanos.

Yleensä jaossa noudatetaan osakkaiden omaa ilmoitusta.

2-lomakkeella tulo, varat ja velat

Verotusyhtymä ilmoittaa lomakkeella 2 maatalouden puhtaan tulon tai tappiollisen puhtaan tulon sekä maatalouden varat, myös yhtymän maatalouteen kuuluvat osakkeet, ja yhtymän velat.

Yhtymän maatalouteen kohdistuvien velkojen korot vähennetään yhtymän osakkaiden omassa verotuksessa.

Maa-aineksen myyntitulot ja niihin kohdistuvat tulonhankkimiskulut yhtymä ilmoittaa yhtymäselvityslomakkeella 36.

Selvityslomakkeella 36 ilmoitetaan yhtymän tiedot, yhtymän osakkaat ja kunkin osakkaan jako-osuudet.

Yhtymän osakastiedot on täytetty valmiiksi lomakkeelle verotuksen rekisterien tietojen perusteella.

On tärkeää, että yhtymäselvityksen tiedot tarkistetaan ja mahdolliset virheet korjataan, koska niiden perusteella lasketaan yhtymän osakkaiden tulo- tai tappio-osuudet.

Verottaja laskee viran puolesta osakkaan osuuden yhtymän tulosta lomakkeilta 2 ja 2C ja siirtää tiedot osakkaiden esitäytettyihin veroilmoituksiin.

Verotusyhtymä ei saa erikseen esitäytettyä veroilmoitusta, vaan esitäytetyt ilmoitukset tulevat vain yhtymän osakkaille. On tärkeää, että yhtymän osakkaat tarkastavat huolellisesti verohallinnon huhtikuussa postitettavat esitäytetyt lomakkeet ja tekevät tarpeelliset korjaukset.

Se mitä korkojen vähentämisen jälkeen jää osakkaalle, on osakkaan tulo-osuus yhtymästä. Tämä tulo-osuus jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi sen mukaan, mikä on osakkaan osuus yhtymän nettovarallisuudesta. Osakkaan maatalouteen kohdistuvat velat vähennetään hänen osuudestaan yhtymän nettovarallisuuteen.

Jokainen osakas voi valita pääomatulon osuuden

Myös verotusyhtymän osakkaan pääomatulo-osuus vuodelta 2012 määritetään vuoden 2011 nettovarallisuuden perusteella.

Osakkaan pääomatuloksi katsotaan pääsääntöisesti määrä, joka vastaa vuoden 2012 verotuksessa 20 prosentin tuottoa hänen nettovarallisuusosuudelleen.

Osakas voi kuitenkin halutessaan vaatia, että pääomatulo-osuus määritetään 10 prosentin perusteen mukaan tai niin, että kaikki jaettava yritystulo on ansiotuloa.

Vaatimus tehdään yhtymäselvityslomakkeella 36. Vaatimus on osakaskohtainen, eli kukin osakas voi erikseen valita oman pääomatulo-osuutensa perusteen.

Verottaja jakaa tulon pääomatuloon ja ansiotuloon valitun perusteen mukaisesti.

Metsätaloutta harjoittava verotusyhtymä täyttää 2C-lomakkeen. Yhtymän metsätalouden korot vähennetään osakaskohtaisesti pääomatuloista.

Tappio siirtyy seuraaville vuosille

Tappiollinen maatalouden puhdas tulo jaetaan osakkaille. Osakkaan tappio on vähennettävissä seuraavina vuosina hänen osuudestaan yhtymän maatalouden tuloon.

Osakas voi myös vaatia, että tappio vähennetään hänen pääomatuloistaan tappiovuonna. Vaatimus esitetään esitäytetyssä veroilmoituksessa.

Yhtymäosuuden osto ja myynti

Mikäli yhtymän osakkaat tekevät yhtymän sisällä kaupat keskenään esimerkiksi siten, että joku osakkaista luopuu osuudestaan ja yhtymä kuitenkin jatkaa yhtymänä, yhtymä ei verotuksessa muutu toiseksi yhtymäksi. Kauppa vaikuttaa kuitenkin yhtymäosuuksien keskinäiseen jakoon.

Mikäli osakas myy kiinteistön, joka yhtymäverotuksessa on otettu huomioon hänen yhtymän käyttöön luovuttamanaan pääomapanoksena, häntä verotetaan kiinteistön luovutusvoitosta tuloverolain säännösten mukaisesti hänen henkilökohtaisessa verotuksessaan.

Verotusyhtymän poistopohja kasvaa toisen osakkaan kanssa tehdyn kaupan johdosta, jos rakennuksiin, salaojiin ja muuhun vastaavaan vähennyskelpoiseen omaisuuteen kohdistuva osa kauppahinnasta on suurempi kuin tämän omaisuuden poistamaton hankintameno.

Jos osakas myy osuutensa yhtymän irtaimistoon, myyntitulo on hänen maatalouden tuloaan. Koneiden osalta tuloa muodostuu vain, jos luovutushinta ylittää osakkaan koneosuuden menojäännöksen.

Ostava osakas saa vähentää irtaimiston hankintamenon omana vähennyskelpoisena menonaan.

Jos jäljelle jäävät osakkaat ostavat yhteisesti yhden osakkaan osuuden esimerkiksi yhtymän karjaan, varastoihin ja pienkalustoon, koko yhtymälle syntyy vähennyskelpoista hankintamenoa.

Jos yhtymä ostaa yhteisesti luopuvan osakkaan osuuden maatalouskoneista, menojäännöksen lisäystä syntyy vain, jos kauppahinta ylittää osakkaan osuuden menojäännöksestä.

MT

KÄSITE

Verotusyhtymä

Verotusyhtymällä tarkoitetaan lain mukaan sellaista kahden tai useamman henkilön muodostamaa yhteenliittymää, jonka tarkoituksena on kiinteistön viljely tai hallinta.
Yhtymä ei ole erillinen verovelvollinen, mutta sille vahvistetaan maatalouden puhdas tulo tai tappio.
Yhtymän osakkuus edellyttää aina jotakin pääomapanosta.

Kenen kannattaa vaatia kymmenen prosentin perusteen soveltamista?

Vaatimus pääomatulo-osuuden laskemisesta 10 prosentin perusteen mukaan kannattaa tehdä silloin, kun ansiotulon määrä muutoin jäisi pieneksi tai sitä ei jäisi lainkaan. Ansiotulon verotus on alemmilla tulotasoilla lievempää kuin pääomatulon verotus.

Pääomatulosta määrätään 30 prosentin vero ensimmäisestä eurosta alkaen. Ansiotulosta taas kannetaan 16 100 euron tuloihin asti vain kunnallis- ja kirkollisveroa sekä sairausvakuutusmaksua, ja niiden yhteismäärä jää aina pääomatulon veroprosenttia pienemmäksi.

Ansiotulon marginaalivero on alle 30 prosenttia noin 16 100 euroon saakka. Näin ollen ansiotulo on verotuksellisesti edullisempaa tähän tulorajaan asti.

Ansiotulon määrä tärkein kriteeri

Verotettavan ansiotulon määrä on olennainen seikka arvioitaessa sitä, mikä peruste, 0, 10 vai 20 prosenttia, on verovelvolliselle edullisempi.

Valinnan kannalta tärkeä kriteeri on se, millä vaihtoehdolla verotettava ansiotulo tulee lähemmäksi 16 100 euron määrää. Tämä 16 100 euron raja on verovelvolliskohtainen, eli viljelijäpuolisoiden kohdalla edullisinta olisi valita se peruste, jolla kummankin puolison ansiotulo on lähempänä 16 100 euron rajaa.

Mainittu 16 100 euron raja on merkityksellinen siksi, että ansiotulon verotuksessa lisätulosta menevä vero (marginaalivero) on 16 100 euron ylittävältä tulon osalta aina pääomatulon veroprosenttia korkeampi.

Kaikkein edullisinta yrittäjälle olisi, jos hän saisi verotettavaa ansiotuloa 16 100 euroa, ja sen yli menevän tulon pääomatulona. Näin ihanteelliseen tulon jakoon ei yleensä päästä, mutta pääomatulon perusteen valinnalla voidaan pyrkiä lähemmäs tätä tavoitetta.

Edullisimman perusteen valinnalle voidaan esittää kolme nyrkkisääntöä. Hyvin tärkeää on muistaa, että valintaan ei vaikuta yksinomaan maatalouden tulon suuruus.

Edullisempaa vaihtoehtoa valittaessa on ehdottomasti muistettava ottaa huomioon viljelijän tai viljelijäpuolisoiden muut mahdolliset ansiotulot, kuten palkkatulot, eläketulot, sairausvakuutuksen päivärahat ja vastaavat, koska ansiotulon vero määrätään kaikkien ansiotulojen yhteismäärän perusteella.

Vastaavasti on otettava huomioon ansiotulosta tehtävät vähennykset. Päivärahat, eläkkeet ja eräät muut sosiaalietuudet maksaja ilmoittaa suoraan verottajalle eikä niitä tarvitse ilmoittaa veroilmoituksessa. Ne vaikuttavat kuitenkin edullisemman perusteen valintaan, ja siksi ne on otettava laskelmassa huomioon.

Eläketuloa saavan kohdalla pääomatuloperusteen valinta on erityisen ongelmallinen, koska eläketulosta myönnettävä eläketulovähennys pienenee jyrkästi ansiotulon kasvaessa. Eläketuloa saavan ei sen takia yleensä kannata vaatia 0 tai 10 prosentin perusteen soveltamista.

MT

Nyrkkisääntö 1:
Jos viljelijän verotettavan ansiotulon (yritystulon ansiotulo-osuuden ja muiden ansiotulojen yhteensä) määrä nousee jo 20 prosentin perustetta sovellettaessa 16 100 euroon tai sitä suuremmaksi, hänen ei kannata vaatia 10 prosentin perusteen soveltamista.

Nyrkkisääntö 2:
Jos yrittäjän verotettavan ansiotulon (yritystulon ansiotulo-osuuden ja muiden ansiotulojen yhteensä) määrä vielä 0 prosentin perustettakin sovellettaessa jää alle 16 100 euron, hänen kannattaa vaatia pääomatulo-osuus laskettavaksi 0 prosentin perusteen mukaan. Verovelvollisen, jolla ei ole eläketuloa, kannattaa aina kasvattaa ansiotulon yhteismäärää kohti 16 100 euron rajaa, koska tästä ansiotulon lisäyksestä menevä vero on aina pienempi kuin pääomatulon 30 prosentin vero. Siksi vaatimus lieventää verotusta.

Nyrkkisääntö 3:
Edullisimman perusteen valinta on vaikeampi silloin, kun viljelijän verotettavan ansiotulon määrä 20 prosentin perustetta sovellettaessa jää alle 16 100 euron, mutta 10 prosentin perustetta sovellettaessa nousee sitä suuremmaksi. Tällöin edullisempi peruste on laskettava tapauskohtaisesti. Nyrkkisääntönä voidaan pitää, että tällöin on yleensä kannattaa valita se pääomatuloperuste, jonka mukaan laskettuna ansiotulo jää lähemmäksi 16 100 euroa. Tämä sääntö on vain suuntaa antava, ja tarkka raja vaihtelee kuntakohtaisesti. Jos ansiotulon määrä kummallakin perusteella jää kutakuinkin yhtä kauas 16 100 euron rajasta, edullisempi vaihtoehto on siksi laskettava kussakin tapauksessa erikseen. Jos viljelijä tekee kirjanpitonsa kirjanpito-ohjelmalla, johon on liitetty myös verolaskenta, ohjelma määrittää edullisemman perusteen tarkasti. Ilman tietokoneohjelmaakin voidaan sanoa, että jos jommalla kummalla perusteella ansiotulo tulee selvästi lähemmäs 16 100 euron leikkauspistettä, verovelvollisen kannattaa yleensä valita tämä peruste. Sama optimointi on tehtävä silloin, kun 10 prosentin perustetta sovellettaessa ansiotulon määrä jää alle 16 100 euron, mutta 0 prosentin perustetta sovellettaessa nousee sitä suuremmaksi.